

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/72/2013
Identifikačné číslo spisu: 1412010282
Dátum vydania rozhodnutia: 16.12.2013
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Krajčovič
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2013:1412010282.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Krajčoviča a sudcov JUDr. Ing. Antona Jakubíka a JUDr. Libora Duľu, v trestnej veci proti obvinenému Q. B. pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. d/ Tr. zák. a iné, na neverejnom zasadnutí 16. decembra 2013 v Bratislave o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. apríla 2013, sp. zn. 3To 27/2013, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného Q. B. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV z 29. januára 2013, sp. zn. 2T 112/2012, bol obvinený Q. B. uznaný za vinného v bodoch 1/ a 2/ z pokračovacieho prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. a v bode 3/ zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. d/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

1/ v presne nezistený deň v mesiaci august 2011 sa zoznámil prostredníctvom portálu POKEC s poškodenou S. D., pričom pri osobných stretnutiach si získal jej dôveru, vystupujúc pred ňou ako policajt, ktorý má množstvo známostí v zložkách polície, následne 29. septembra 2011 v Bratislave v obchodnom centre Polus City Center na Vajnorskej ulici, po tom, ako poškodenú S. D. presvedčil o svojich kontaktoch medzi policajtami, predstieral realizáciu policajnej akcie za účelom zabezpečenia vrátenia finančných prostriedkov, ktoré poškodená S. D. zapožičala osobe, vystupujúcej pod menom Z. Z., za týmto účelom obžalovaný Q. B. prevzal od poškodenej finančnú hotovosť vo výške 8 000 €, ktoré mali byť tejto osobe odovzdané v rámci údajnej policajnej akcie za účelom usvedčenia osoby z trestnej činnosti, avšak policajnú akciu len predstieral, peniaze poškodenej S. D. nevrátil a tieto si ponechal pre vlastnú potrebu,

2/ dňa 30. septembra 2011 žiadal od poškodenej S. D. sumu 2 000 € pod vymyslenou zámienkou, že pre neúspešnú policajnú akciu žiadajú túto sumu zúčastnení policajti ako odškodné, na čo S. D. požiadala dňa 5. októbra 2011 v Poštovej banke o úver, ktorý jej bol poskytnutý a dňa 12. októbra 2011 v Bratislave na ulici Odborárov č. 10 v priestoroch knižnice Fakulty manažmentu Univerzity Komenského

mu poškodená S. D. odovzdala sumu 2 000 € v hotovosti, pričom obžalovaný Q. B. si peniaze ponechal pre vlastnú potrebu, čím týmto konaní v bodoch 1/ a 2/ spôsobil poškodenej S. D. celkovú škodu vo výške 10 000 €,

3/ dňa 6. marca 2012 v čase o 11.00 hod. v C. na X. ulici č. XX navštívil poškodenú B. X., ktorej sa predstavil ako vyšetrovateľ Policajného zboru, mjr. Z. O., pričom jej ukázal fotografie, vyhotovené z videozáznamu, zhotoveného dňa 23. septembra 2011, v byte na X. ulici č. XX v C., kedy počas návštevy poškodenej S. D. bez jej vedomia a súhlasu zhotovil presne nezisteným spôsobom videozáznam, zachytávajúci poškodenú S. D. pri súloží a ďalších sexuálnych praktikách, pričom po predložení fotografií oznámil poškodenej B. X., že jej dcéra S. D. pôjde do väzenia, pretože je prostitútkou a berie drogy, pričom jej maloletého syna, ktorý je vnukom poškodenej B. X. dajú do ústavnej výchovy a všetko oznámia zamestnávateľovi S. D. a riaditeľovi Základnej školy na ulici S., ktorú navštevuje maloletý syn poškodenej S. D., avšak pokiaľ chce takémuto postupu zabrániť, on ako policajt vie vybaviť, že maloletý nepôjde do ústavnej výchovy, avšak je potrebné, aby mu poškodená B. X. dala sumu 5 000 € v termíne do 8. marca 2012 ako odmenu pre prokurátora, ktorý vec vybaví, následne sa dňa 8. marca 2012 skontaktoval s poškodenou B. X. a v čase asi o 13.00 hod. dňa 8. marca 2012 sa s ňou stretol v blízkosti predajne Billa na Karloveskej ulici v Bratislave, kde od poškodenej B. X. prevzal hotovosť vo výške 2 500 € a žiadal od nej doplatenie zvyšnej sumy vo výške 2 500 €, najneskôr do 13. marca 2012, pričom bol následne zadržaný políciou.

Za to bol odsúdený podľa § 189 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2, § 37 písm. h/, § 36 písm. j/ a § 41 ods. 2 Tr. zák. na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. bol obvinený pre výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. bola obvinenému uložená povinnosť nahradiť poškodenej S. D., nar. XX. X. XXXX, trvale bytom X. č. XXXX/XX, C. škodu vo výške 10 000 (desaťtisíc) eur.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený Q. B. v zákonnej lehote odvolanie, ktoré Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací uznesením z 30. apríla 2013, sp. zn. 3To 27/2013, podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietol.

Proti citovanému uzneseniu Krajského súdu v Bratislave podal obvinený Q. B. dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., ktorý predpokladá, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, pričom spomenutý dovolací dôvod obmedzil na skutok uvedený v bode 3/ prvostupňového rozsudku, kvalifikovaný ako zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. d/ Tr. zák. V spojitosti s uplatneným dovolacím dôvodom obvinený Q. B. ako dovolateľ argumentuje :

Nestotožňujem sa s právnou kvalifikáciou skutku uvedeného v bode 3/ rozsudku okresného súdu ako zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. (správne malo byť podľa odseku 2 písm. d/ Tr. zák.), lebo toto právne posúdenie nevyplývalo z vykonaného dokazovania a nezodpovedá ani samotnej formulácii skutkovej vety. Predpokladom na preukázanie daného konania je hrozba páchatel'a inou ťažkou ujmom za účelom toho, aby poškodený niečo konal, avšak musí ísť o hrozbu, ktorú páchatel' môže realizovať, čo v danom prípade možné nebolo a taký úmysel ani nebol na strane páchatel'a. Jeho konanie v bode 3/ rozsudku okresného súdu mohlo byť preto nanajvyš kvalifikované ako prečin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 Tr. zák.

Obvinený ďalej uviedol, že pri odovzdávaní peňazí 8. marca 2012 očakával zadržanie osôb, ktoré ho nútili k vyžiadaniu peňazí od poškodenej X.. On peniaze nežiadal ani od poškodenej D., konal tak Z. alias Z. alias N., ktorý páchal rovnakú trestnú činnosť aj v iných prípadoch.

Z uvedených dôvodov navrhol, aby dovolací súd zrušil uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 30.

apríla 2013, sp. zn. 3To 27/2013, jemu predchádzajúci rozsudok Okresného súdu Bratislava IV z 29. januára 2013, sp. zn. 2T 112/2012, vo výroku o vine v bode 3/ zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. d/ Tr. zák. a vo výroku o treste a „v uvedenej veci nariadil pojednávanie“.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.) prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonnej lehote podľa § 370 ods. 1 Tr. por. a po tom ako obvinený využil svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok (v danom prípade odvolanie), o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Tr. por.) a s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Tr. por., s uvedením dôvodu dovolania podľa odseku 2, tohto ustanovenia. Zároveň však dovolací súd zistil, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c/ Tr. por., keďže je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. uplatnené obvineným, ktorými bol dovolací súd viazaný podľa § 385 ods. 1 Tr. por.

V súvislosti s tou časťou dovolania obvineného Q. B., v ktorej uvádza, že bol nútený k prevzatiu peňazí 8. marca 2012 od poškodenej B. X. a že nebol páchatelom skutkov vo vzťahu k poškodenej S. D. treba uviesť, že ide o námietky skutkové, ktoré stoja mimo obvineným uplatneného dovolacieho dôvodu.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. predpokladá výlučne chyby právne, ktoré sa dotýkajú právneho posúdenia zisteného skutku v tom zmysle, že tento bol v rozpore s Trestným zákonom posúdený buď ako prísnejšie alebo miernejšie trestný čin alebo že vôbec nemal byť posúdený ako trestný čin pre existenciu niektorej v Trestnom zákone uvedenej okolnosti vylučujúcej trestnú zodpovednosť páchatel'a alebo protiprávnosť činu. Spomenutý dovolací dôvod je okrem toho daný aj nesprávnou aplikáciou iného hmotnoprávneho ustanovenia, ktorá nemusí bezprostredne súvisieť len s právnym posúdením skutku, ale sa môže dotýkať napr. rozhodovania o treste, či ochrannom opatrení.

Predmetný dôvod dovolania teda vylučuje námietky skutkové (§ 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., veta za bodkočiarkou), t.j. nie je prípustné namietat', že skutok tak, ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa, bol zistený nesprávne a neúplne a tiež hodnotenie dôkazov, pretože určitý skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. slúži výlučne k náprave hmotnoprávnych chýb.

Pokiaľ obvinený Q. B. namietal, že jeho čin v bode 3/ prvostupňového rozsudku mal byť právne posúdený ako trestný čin podvodu a nie ako zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. d/ Tr. zák. (ktorý trestný čin je v porovnaní s trestným činom podvodu prísnejšie trestný) ide síce o námietku subsumovateľnú pod uplatnený dovolací dôvod, ovšem táto jeho námietka nie je podľa zistenia dovolacieho súdu vecne opodstatnená.

Predovšetkým popis skutku zodpovedá znakom použitej právnej kvalifikácie, t. j. zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. d/ Tr. zák.

Právne posúdenie skutku vo vzťahu k poškodenej B. X. ako trestného činu podvodu napriek tomu, že obvinený tejto predstieral nepravdivé skutočnosti, je vylúčené. Objektívna stránka tohto trestného činu spočíva v uvedení iného do omylu alebo vo využití omylu iného. Osoba konajúca v omyle (ktorou vždy nutne nemusí byť ten, ktorému konaním páchatel'a vznikla alebo mala vzniknúť majetková ujma) koná slobodne, z vlastnej vôle, ovšem jej predstava o konkrétnych skutočnostiach je chybná, nekryje sa s realitou.

V posudzovanom prípade sa však konanie obvineného Q. B. neobmedzilo len na napĺňanie znakov objektívnej stránky trestného činu podvodu ale ich prekročilo v tom, že na poškodenú B. X. pôsobil hrozbami rozvratu rodinného života jej dcéry S. D. tak, že syn tejto a zároveň vnuk poškodenej B. X. bude umiestnený do ústavnej výchovy, poškodením S. D. v zamestnaní a napokon jej uväznením, vydávajúc sa za policajného vyšetrovateľa, ktorý za poskytnutie majetkového plnenia je schopný uvedené hrozby odstrániť.

Takéto hrozby majúce charakter inej ťažkej ujmy obvinený síce objektívne realizovať nemohol, na strane druhej však ony výlučne spôsobili, že poškodená sa rozhodla vyhovieť požiadavke obvineného, ktorého cieľom bolo získať majetkový prospech. Použité hrozby predstavovali zásah do slobody rozhodovania poškodenej, boli prostriedkom pôsobenia na jej vôľu, ktorej prejav nebol slobodný ale vynútený práve použitím už spomenutých hrozieb. Uvedené okolnosti vylučujú možnosť miernejšieho právneho posúdenia skutku v bode 3/ rozsudku súdu prvého stupňa v zmysle dovolacích námietok obvineného.

Finálne treba riešenú problematiku uzavrieť nasledovne :

Ak páchatel' použije hrozbu násilia alebo hrozbu inej ťažkej ujmy na donucovanie iného k majetkovému plneniu, pričom páchatel' možnosť spôsobenia ujmy, ktorou hrozí alebo odhodlanie na jej spôsobenie len predstiera, čím poškodeného uvedie do omylu a obohatí tak seba alebo iného na škodu cudzieho majetku, ide o spáchanie trestného činu vydierania podľa § 189 Trestného zákona (pri aplikácii základnej alebo kvalifikovanej skutkovej podstaty uvedenej v tomto ustanovení) a nie o trestný čin podvodu podľa § 221 Trestného zákona. V takom prípade je ustanovenie § 189 Trestného zákona v pomere špeciality k ustanoveniu § 221 Trestného zákona, v dôsledku ktorého je jednočinný súbeh trestných činov vydierania a podvodu vylúčený.

V prípade, že konanie páchatel'a nesmeruje k núteniu iného na konanie, opomenutie alebo strpenie niečoho, avšak svojim predstieraným vyhrázaním sa môže páchatel' u iného vzbudiť dôvodnú obavu, prichádza do úvahy posúdenie takého konania ako trestného činu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 Trestného zákona.

Z uvedeného vyplýva, že skutok obvineného Q. B. v bode 3/ rozsudku prvostupňového súdu, ktorý nebol žiadnym spôsobom modifikovaný rozhodnutím odvolacieho súdu, bol v súlade so zákonom posúdený ako zločin vydierania. Nejde však o dokonaný zločin podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. d/ Tr. zák., ako to uzavreli sudy nižších stupňov, pretože obvinený Q. B. požadovanú celkovú sumu 5 000 €, predstavujúcu väčšiu škodu nezískal v dôsledku toho, že po prevzatí sumy 2 500 € 8. marca 2012, bol pri pokuse 13. marca 2012 získať ďalších 2 500 € zadržaný políciou. Následok predpokladaný okolnosťou podmieňujúcou použitie prísnejšej trestnej sadzby, ktorou je podľa § 189 ods. 2 písm. d/ Tr. zák. spôsobenie väčšej škody teda nenastal. Vzhľadom k tomu, že sa tak stalo pre okolnosti stojace mimo vôle obvineného (ktorý mal 13. marca 2012 získať doplatok do celkovej sumy 5 000 €), malo byť jeho konanie v bode 3/ pri správnom použití zákona kvalifikované ako pokus zločinu vydierania podľa § 14 ods. 1, § 189 ods. 1, ods. 2 písm. d/ Tr. zák. Keďže uvedené pochybenie zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného (§ 371 ods. 5 Tr. por.), nakoľko pokus uvedeného zločinu a dokonaný zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. d/ Tr. zák. sú rovnako trestné, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného Q. B. podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.